

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	[Frumvarp til laga um breytingu á tollalögum, nr. 88/2005 (persónuupplýsingar, aðgerðir gegn peningabætti o.fl.). Mál nr. 35 á þingmálaskrá 151. löggjafarþings 2020-2021.]
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	[Fjármála- og efnahagsráðuneytið; skrifstofa skattamála.]
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	[23. desember 2020.]

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

- A. Heimildir til vinnslu persónuupplýsinga: Hinn 19. október 2016 voru lög um aðgerðir stjórnvalda gegn skattsvikum o.fl., nr. 112/2016, samþykkt á Alþingi. Í ákvæði til bráðabirgða í lögnum er kveðið á um skyldu ráðherra til að leggja lagafrumvarp fyrir Alþingi þar sem kveðið verði á um heimildir töllyfirvalda til vinnslu persónuupplýsinga. Eins og ákvæðið gerir ráð fyrir skipaði ráðherra starfshóp til að undirbúa tillögur að heimildunum. Í frumvarpinu munu koma fram ákvæði sem byggja á tillögum hópsins.
- B. Eftirlit með flutningi reiðufjár: Í áhættumati ríkislögreglustjóra vegna peningabættis og fjármögnunar hryðjuverka frá 2019 er gerð athugasemd við eftirlit með flutningi reiðufjár til og frá landinu. Eftir að áhættumatið kom út hafa verið gerðar úrbætur og hafa töllyfirvöld t.a.m. fengið til sín sérhæfðan peningahund. Lagt er til að heimildir töllyfirvalda til þess að leita í farangri farþega verði auknar.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Markmið frumvarpsins mun vera að skýra heimildir töllyfirvalda til að vinna upplýsingar. Fullnægjandi heimildir til vinnslu upplýsinga, þ. á. m. persónuupplýsinga, eru forsenda þess að töllyfirvöld geti tekist á við verkefni sín með nútímalegum hætti, m.a. með áhættustjórnun í samræmi við skilgreint hlutverk sitt og alþjóðlegar skuldbindingar. Að auki mun markmið frumvarpsins vera að styrkja eftirlit og varnir gegn peningabætti og fjármögnun til hryðjuverka með því að kveða á um heimild töllyfirvalda til að leita í innrituðum farangri.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

- A. Heimildir til vinnslu persónuupplýsinga: Í ljósi friðhelgisákvæðis stjórnarskrár og ákvæða II. kafla laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga þurfa lagaheimildir að vera tryggðar til vinnslunnar. Meðal annars í ljósi innleiðingar reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/679 frá 27. apríl 2016 um vernd einstaklinga í tengslum við vinnslu persónuupplýsinga og um frjálsa miðlun slíkra upplýsinga og niðurfellingu tilskipunar 95/46/EB þarf að treysta grundvöll ákvæða um upplýsingavinnslu töllyfirvalda.
- B. Eftirlit með flutningi reiðufjár: Samkvæmt lögum er ekki hægt að leita í farangri sem hefur verið innritaður í flug.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Markmið málaflokks 5.1 miða að því að tryggja að skattaumsýsla, þ.e. skattframkvæmd og innheimta, sé í samræmi við það meginmarkmið að stuðla að einföldu og skilvirku skattkerfi til að fjármagna sameiginleg útgjöld þjóðarinnar. Markmið málaflokksins hafa víðtæka tengingu við áherslumál í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar og styðja jafnframt við heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna:

• Bæta skattskil og öflun tekna til sameiginlegra útgjalda. • Skilvirkari og einfaldari opinber innheimta. 2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda. Með frumvarpinu verður stefnt að því að treysta möguleika töllyfirvalda til að sinna hlutverki sínu á skilvirkan og öruggan hátt.
C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Eins og fram hefur komið munu ákvæði frumvarpsins stefna að aukinni skilvirkni í tollframkvæmd. Ef ekkert væri aðhafst mundi sú skilvirkni ekki verða að veruleika. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Lagt hefur verið mat á að hvaða leyti væri unnt að koma þeim atriðum sem gert er ráð fyrir að komi fram í frumvarpinu fyrir í reglugerð. Niðurstaða þess mats er að eðlilegt og nauðsynlegt þykir að tekið verði á atriðunum með settum lögum. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Sú leið sem áformuð er að fara í frumvarpinu og að teknu tilliti til markmiðsins sem stefnt er að með fyrirhuguðum breytingum á ákvæðum tollalaga, nr. 88/2005, er talin vera sú eina færa við lagasetningu.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Með frumvarpinu verða lagðar til breytingar á tollalögum, nr. 88/2005, með það að markmiði að kveða skýrar á um heimildir töllyfirvalda til að vinna upplýsingar. Fullnægjandi heimildir til vinnslu upplýsinga, þ. á. m. persónuupplýsinga, eru forsenda þess að töllyfirvöld geti tekist á við verkefni sín með nútímalegum hætti, m.a. með áhættustjórnun í samræmi við skilgreint hlutverk sitt og alþjóðlegar skuldbindingar. Að auki munu verða lagðar til breytingar á tollalögum, nr. 88/2005, með það að markmiði að styrkja eftirlit og varnir gegn peningabætti og fjármögnun til hryðjuverka með því að kveða á um heimild töllyfirvalda til að leita í innrituðum farangri. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Áformað er að leggja til fimm breytingar á tollalögum sem tengjast með einum og öðrum hætti og fela breytingarnar í sér ýmist viðbætur eða brottfall á einstökum ákvæðum tollalaga. Í fyrsta lagi verður lagt til að rennt verði styrkari stoðum undir heimildir töllyfirvalda til að reka kerfi og skrár sem þeim eru nauðsynleg til að uppfylla hlutverk sitt samkvæmt lögum. Í öðru lagi verður lagt til að ákvæðum 3. mgr. 45. laganna um miðlun á upplýsingum til lögreglu verði færð til samræmis við ákvæði laga nr. 75/2019 um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi og að slík miðlun sé heimil til lögbærra yfirvalda að því marki sem nauðsynlegt er í löggæslutilgangi. Í þriðja lagi verður lagt til að kveðið verði með beinum hætti á um heimildir töllyfirvalda til vinnslu persónuupplýsinga, þ.m.t. viðkvæmra persónuupplýsinga. Í fjórða lagi verður lagt til að töllyfirvöldum verði veitt heimild til að leita í innrituðum farangri aðila, hvort sem þeir eru á leið til eða frá landinu, án þess að viðkomandi sé viðstaddur leitina. Í fimmta og síðasta lagi verður lagt til að við upptalningu 180. gr. a. um stjórnvaldssektir verði bæt við tilvísun í 58. gr. tollalaga varðandi farmskrá.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Tillögur frumvarpsins um heimildir töllyfirvalda til vinnslu persónuupplýsinga snerta ákvæði 71. gr. stjórnarskrár og ákvæði laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.]
F. Samráð

1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Frumvarpið snertir fyrst og fremst annars vegar einstaklinga og hins vegar inn- og útflytjendur vara en varðar jafnframt tollyfirvöld. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Áform um lagasetningu voru send í innra samráð í Stjórnarráðinu í nóvembermánuði 2020. 4. Fyrirhugað samráð. Frumvarpið verður unnið í samvinnu við tollyfirvöld.]
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Frumvarpið mun einvörðungu innihalda tillögur sem snerta tollframkvæmd. Markmið þess verður að auka skilvirkni framkvæmdarinnar. Ekki er ástæða til að ætla að tillögurnar hafi áhrif á ríkissjóð.]
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Já. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Gert er ráð fyrir því að haft verði samráð við tollyfirvöld. Ekki er gert ráð fyrir að langan tíma þurfi til undirbúnings/aðlögunar. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Helstu forsendur þess að lagasetningin beri árangur eru að tollyfirvöldum takist að afla og vinna þær upplýsingar sem nauðsyn krefur og að unnt verði að hafa viðunandi eftirlit með flutningi reiðufjár milli landa. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Helstu mælikvarðar árangurs verða: a) færri álitamál tengd vinnslu persónuupplýsinga b) aukið eftirlit með ólöglegum flutningi reiðufjár milli landa mun hugsanlega leiða til þess að upplýst verður um fleiri slík mál. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Hægt verður að afla gagna frá tollyfirvöldum til þess að meta árangur.]
I. Annað
[]
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. Já 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum. Nei]